

Inne kategorie pomocy

Oprócz pomocy regionalnej, horyzontalnej oraz sektorowej w prawie unijnym można spotkać również inne kategorie pomocy, tj. pomoc stanowiącą rekompensatę za świadczenie usług publicznych w ogólnym interesie gospodarczym oraz pomoc de minimis.

1. Pomoc stanowiąca rekompensatę za świadczenie usług publicznych w ogólnym interesie gospodarczym

Pomoc ta może być przyznawana wyłącznie przedsiębiorcom świadczącym usługi w ogólnym interesie gospodarczym, tzn. usługi, które nie byłyby realizowane na rynku (lub byłyby świadczone na innych warunkach) bez interwencji publicznej. Obowiązek świadczenia usługi publicznej nakładany jest na usługodawcę poprzez powierzenie mu świadczenia danej usługi na podstawie kryterium interesu ogólnego, co gwarantuje, że usługa zostanie wykonana na warunkach umożliwiających wypełnienie jej zadania.

Przykładami tego typu usług są: gospodarka odpadami, transport publiczny, opieka zdrowotna i socjalna. Rekompensata za świadczenie usług publicznych w ogólnym interesie gospodarczym, nie może przekraczać kwoty niezbędnej do pokrycia kosztów netto wynikających z wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia tych usług, z uwzględnieniem rozsądnego zysku. Rozsądny zysk powinien zostać określony jako stopa zwrotu z zainwestowanego kapitału w okresie trwania powierzenia usługi.

W przypadku tej kategorii pomocy mają zastosowanie następujące akty prawa UE:

- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25.02.2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.Urz. UE L 114 z 26.04.2012r., s.8),
- Komunikat Komisji – Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (2011) (Dz.Urz. UE C 8 z dnia 11.01.2012, s. 15),
- Decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.Urz. UE L 7 z dnia 11.01.2012 r., s. 3).

W sektorze transportu natomiast zastosowanie ma Rozporządzenie (WE) 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz.Urz. UE L 315 z 3.12.2007r., s. 1).

2. Pomoc de minimis

Pomoc ta jest szczególną kategorią pomocy, ponieważ przyjmuje się, że z uwagi na niską kwotę, nie wpływa ona istotnie na konkurencję i wymianę handlową wewnątrz UE, w związku z tym jest dozwolona. Pomoc de minimis jest dopuszczalna pod warunkiem, że wartość pomocy udzielona jednemu przedsiębiorcy w okresie bieżącego roku podatkowego oraz dwóch poprzedzających go lat podatkowych nie przekroczy określonego limitu.

Rok podatkowy jest to rok kalendarzowy, chyba że ustawa z dnia 15.02.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych stanowi inaczej. Zgodnie z art. 8 tej ustawy, może to być także inny okres trwający 12 kolejnych pełnych miesięcy kalendarzowych, gdy podatnik podatku postanowi tak w statucie albo w umowie spółki lub w innym dokumencie. Może to być okres dłuższy niż 12 miesięcy; ma to miejsce w przypadku, gdy przedsiębiorstwo rozpoczęło działalność w drugiej połowie roku kalendarzowego. Wówczas pierwszy rok podatkowy może trwać od dnia rozpoczęcia działalności do końca roku kalendarzowego następującego po roku, w którym rozpoczęto działalność. Natomiast jeżeli z odrębnych przepisów wynika obowiązek zamknięcia ksiąg rachunkowych przed upływem przyjętego przez podatnika roku podatkowego, za rok podatkowy uważa się okres od pierwszego dnia miesiąca następującego po zakończeniu poprzedniego roku podatkowego do dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych. W tym przypadku za następny rok podatkowy uważa się okres od dnia otwarcia ksiąg rachunkowych do końca przyjętego przez podatnika roku podatkowego.

Ponadto pomoc de minimis nie może być udzielana na działalność związaną z wywozem do państw trzecich lub państw członkowskich, tzn. pomoc nie może być bezpośrednio związana z ilością wywożonych produktów, tworzeniem i prowadzeniem sieci dystrybucyjnej lub innymi wydatkami bieżącymi związanymi z prowadzeniem działalności wywozowej oraz pomoc ta nie może być uwarunkowana pierwszeństwem korzystania z towarów krajowych w stosunku do towarów sprowadzanych z zagranicy.

W prawie UE spotkać można następujące rodzaje pomocy de minimis, scharakteryzowane w tabeli.

Rodzaj pomocy de minimis	Rozporządzenie UE regulujące zasady udzielania pomocy	Limit pomocy
Pomoc de minimis „ogólna”	Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18.12.2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz.Urz. UE L 352 z 24.12.2013 r., s.1)	200 tys.euro lub 100 tys.euro w sektorze drogowego transportu towarów
Pomoc de minimis w produkcji podstawowej artykułów rolnych ¹	Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1408/2013 z dnia 18.12.2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz.Urz. UE L 352 z 24.12.2013r., s.9)	15 tys.euro

¹ Pojęcie wyjaśnione w rozdziale "Pomoc sektorowa"

Pomoc de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury ²	Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 717/2014 z dnia 27.06.2014 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rybołówstwa i akwakultury (Dz.Urz. UE L 190 z 27.06.2014r.,s.45)	30 tys.euro
Pomoc de minimis stanowiąca rekompensatę za świadczenie usług publicznych w ogólnym interesie gospodarczym	Rozporządzenie Komisji (UE) nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.Urz. UE L 114 z 26.04.2012, s.8)	500 tys.euro

Podmioty udzielające pomocy de minimis wydają z urzędu zaświadczenia stwierdzające, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis, pomocą de minimis w rolnictwie lub pomocą de minimis w rybołówstwie.

W sytuacji, gdy przedsiębiorca prowadzi działalność w różnych sektorach, dla których obowiązują różne limity pomocy de minimis, jeżeli w odniesieniu do tych działalności posiada rozdzielną rachunkową (odrębna ewidencję przychodów i kosztów dla każdej z nich). W przypadku braku takiej rozdzielności, przyznawana mu pomoc zawsze musi mieścić się w niższym limicie.

W przypadku łączenia różnych rodzajów pomocy de minimis stosowana jest zasada, zgodnie z którą maksymalna kwota pomocy, jaką może w sumie otrzymać przedsiębiorca, jest kwota wynikająca z najwyższego przysługującego mu limitu. Jednocześnie nie mogą zostać przekroczone niższe limity związane z pozostałymi działalnościami.

Jeśli mamy do czynienia z przedsiębiorcą prowadzącym działalność np. w zakresie wynajmu nieruchomości, a dodatkowo prowadzi on sklep rybny, czyli działa w sektorze rybołówstwa (wprowadza na rynek produkty rybołówstwa), w ciągu 3 lat podatkowych może otrzymać do 200 tys. euro na działalność w zakresie wynajmu, przy czym maksymalnie 30 tys. euro na działalność w ramach sklepu rybnego. Jeśli przedsiębiorca ten otrzyma 10 tys. euro pomocy de minimis w rybołówstwie, wówczas można maksymalnie mu przyznać 190 tys. euro w ramach "ogólnego" limitu (do 200 tys.euro). I odwrotnie, gdy na działalność w ramach wynajmu przedsiębiorca uzyska 185 tys. euro, to na działalność w sektorze rybołówstwa uzyskać może już tylko 15 tys. euro, w celu nie przekroczenia "ogólnego" limitu de minimis równego 200 tys. euro.

² Pojęcie wyjaśnione w rozdziale "Pomoc sektorowa"